

A következő évben 2000 milliárd forint uniós támogatást fordítanak városfejlesztésre. Ezen kívül a kormány nagy súlyt fektet az iskolák, óvodák és egészségügyi intézmények felújítására és korszerűsítésére. Magyarország eddig jól sáfárkodott az európai uniós pénzekkel, hiszen a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében a felhasználható források 99 százalékát lehívta. Varju László, a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium fejlesztési ügyekért felelős államtitkára elmondta: ebben az évben 2267 milliárd forintot költhetünk el, az eddig megkötött szerződések száma 8 ezer. Az uniós források felhasználását az Állami Számvevőszék, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal folyamatosan vizsgálja, az eddigi tapasztalatok kedvezőek, hiszen száz esetből csupán 4-nél találtak kirívó szabálytalanságot. Az államtitkár hozzátette: aki jogtalan célokra használja fel a támogatásokat, annak vissza kell fizetnie azokat.

Európában Magyarország a legjobb az uniós pénzek felhasználásában

Gazdasági szemléletváltásra van szükség

❖ Ha most kellene mérleget vonni, akkor Magyarország mennyi uniós forrást használt fel összesen 2004 óta, 2004 és 2007 között, valamint 2008-tól várhatóan 2013-ig?

A vállalkozások és az önkormányzatok mára megtanultak pályázni. Ezt támasztja alá, hogy az uniós pénzek 99 százalékát már kifizettük a pályázóknak. A 2007–2013 közötti uniós költségvetési időszakban számos pályázatot adtak már be és adnak majd be a vállalkozások. Ezt a munkát támogatják a Nemzeti Fejlesztési Tervben lefektetett beruházási lehetőségek. A vállalkozások mellett az önkormányzatok is számos pályázatot nyertek el.

Az intézményrendszer is sokat tanult az eddiekből, ami az egyszerűsített pályázati rendszerben és gyorsabb ügyintézésben mutatkozik meg. Ez is segítette azt, hogy szinte minden uniós pénz gazdára talált. Európai uniós összevetésben, több dologban is elsők lettünk. Például nemcsak az önkormányzatoknak, hanem a vállalkozásoknak szóló pályázatok ki-

írásában, ezen kívül a legmagasabb kifizetési arányt sikerült elérni. Az ötéves tagságunk alatt, a hétéves pénzügyi tervezés kezdetén a Nemzeti Fejlesztési Tervhez (NFT) kapcsolódó pályázatok összesítése most folyik. Az már biztos, hogy több mint 40 ezer pályázat érkezett be. Eddig 12 ezer lezárt pályázatot zártunk le csaknem 685 milliárd forint értékben, ami 19 ezer kifizetést jelent a Nemzeti Fejlesztési Terv első szakaszában. Az NFT második szakaszában, vagyis a 2007–2013 közötti időszakban rendelkezésre álló kilencezer milliárd forintos uniós támogatás több mint felét (55 százalékát) április végéig megnyitottuk a pályázók számára. Már csaknem 2267 milliárd forintra döntöttünk, ebből a keretből számos beruházás indult el. A megkötött szerződések száma közelíti a nyolcezeret.

❖ A vállalkozások körében készült felmérésből az derült ki, hogy rendkívül nehéz, bonyodalmas megfelelő uniós forrásokhoz jutni, a finanszírozáshoz jutás le-

hetőségei rendkívül korlátozottak. Miért van ez így?

Én is szoktam találkozni vállalkozókkal és hallom a különböző kifogásaikat. Így amit ön is mond, hogy nehéz uniós támogatáshoz jutni. Ám az érzések és a számadatok ellentmondanak egymásnak. Ha a statisztikai adatokat nézzük, akkor Magyarország az elsők között szerepel az uniós források elnyerésében. Ez nem vehető össze azzal az érzéssel, amit gondolnak erről a rendszerről. A városi legendák sorába tartozik az az állítás is, amely szerint nehézkes és bonyolult vagy éppenséggel lassú a pályázati rendszer, illetve az elszámolások kezelése. A szatyorban hozott elszámolásokkal nem lehet mit kezdeni. Ezek átnézése biztos, hogy eltart néhány hónapig. Ha mi nem rakjuk össze rendesen, akkor nem kapjuk meg az ellentételezést, mert az uniós sem fogadja be azokat. Bennünket is kötnék a szabályok.

❖ Sokak szerint az uniós pénzeszközöket jelen helyzetben elsősorban nem infrast-

ruktúra-, közműfejlesztésre, hanem munkahelyteremtésre kellene felhasználni, hiszen egyre több ember veszíti el az állását. Milyen módon lehetne – főleg – a kis- és középvállalkozásokat munkahelyteremtésre, beruházásra ösztönözni uniós források segítségével?

A 2007–2013 közötti uniós költségvetési időszakból már eltelt két év. Ami nem a növekedésről és a fejlesztésről, hanem a válságkezelésről szól. Fejlesztési források felhasználásával igyekszünk a válságkezelésben közreműködni. Hazai pénzügyi lehetőségek híján csak uniós pénzekből finanszírozható hogy a vállalkozások túléljék ezt az időszakot. 2009 már az építés éve. Ebben az évben 1800 milliárd forint jut útépitésre, egyetemek felújítására, városközpontok átépítésére és kórházak korszerűsítésére.

❖ **Az első időszak mérlege alapján mennyire sikerült hatékonyan felhasználni az uniós forrásokat?**

Azt gondolom, hogy ami az NFT-re vonatkozik, az mind rendben van, hiszen mint fentebb szó volt róla, az uniós pénzeket szinte maradéktalanul felhasználtuk. Az már más kérdés, hogy minden pénzt arra fordítottunk-e, amire leginkább kellett volna. Erről megoszlanak a vélemények. Ami tény, hogy az országos rendezési tervet és az ahhoz kapcsolódó jogszabályokat a Parlament elfogadta. Vagyis szerintem itt is sikerről beszélhetünk. Az elmúlt időszak viszont azt igazolta, hogy az infrastrukturális beruházásoknak kiemelt szerepük van és lesz is a jövőben. Márcsak az ország földrajzi adottságait figyelembe véve is. Magyarország egy hatalmas logisztikai központtá válhat. Fontos lenne, hogy minden rajtunk keresztül áramoljon, legyen az gáz, vagy éppen különböző élelmiszer vagy tartós fogyasztási cikk.

Meglehet, hogy az infrastrukturális beruházások az állam költségvetési hiányát is növelik, de ezek indíthatják be a gazdaság motorját. Ma már látható, hogy nemcsak a települések, nagyobb városok vonzották a beruházásokat, hanem az olyan állami befektetések, mint az autópálya-építés. Az uniós források jelentős

hatással lehetnek a gazdasági versenyképesség növekedésében, a külföldi tőke idevonzásában, mi több a területi egyenlőtlenségek mérséklésében.

❖ **Mennyire vetette vissza a gazdasági válság az uniós források felhasználását? Illetve milyen hatással volt a felhasználásra a gazdasági recesszió?**

Míg korábban a növekedést, a gyorsabb megtérülést támogatta az Európa Unió, addig most a megmaradás a tét. A stratégiaváltást jelzi, hogy megjelentek a munkahelymegőrzést támogató pályázatok.

❖ **A hírek szerint a kormány átcsoportosította az uniós forrásokat. Hová, miért és mennyi pénzt?**

A válság enyhítése, a munkahelyek megőrzése, valamint a válság utáni időszakra történő felkészülés érdekében a kormány és a NFÜ a források átcsoportosításáról és hathatós intézkedések bevezetéséről döntött. Két nagy pillére van annak a fejlesztéspolitikai programnak, amelynek elsődleges célja, hogy Magyarország az uniós forrásokat úgy használja fel, hogy azzal a lehető legtöbb, a válság által veszélyeztetett munkahely megvédhető legyen. 1400 milliárdos vállalkozás-erősítő és munkahelyvédő programot indítottunk, több és könnyebben hozzáfér-

hető forrást biztosítunk a kis és közepes cégeknek, hogy megőrizhessék működőképességüket és a munkahelyeket. 30 milliárd forintos kerettel bevezettük a 4 nap munka, 1 nap képzés munkahelymegőrző programot. Mintegy 56 ezer munkahely megtartásához adtunk eddig támogatást, ennyi munkahelyet sikerült megvédeni az elmúlt hónapokban. A KKV-szektor számára, amelyet különösen fenyeget a megrendelések visszaesése és a likviditáshiány, kamattámogatási programot is indítottunk, de működik már az új refinanszírozási hitel és kockázati tőke program is.

Az építőipar megsegítésére 1800 milliárd forintos beruházási program indult, ennyi megrendeléssel segítjük a magyar építési vállalkozások talpon maradását. Ebből a pénzből több mint 600 jelentős beruházást lehet megindítani. Ennek köszönhetően az építőipari szerződésállomány idén tavasszal a válság ellenére is növekedett, a válságkezelés eredménye tehát kezd beérni ezen a területen is. A beruházás-élénkítő csomag tételesen, határidőkre lebontva tartalmazza azokat az uniós fejlesztéseket, amelyek során többek között 267 iskola, 23 rendelőintézet, 78 városi terület újulhat meg, több mint 400 km vasúti és mintegy 350 km közúti beruházás valósulhat meg. Ezek a nagyberuházások nem csupán munkahelyek tízezreit képesek megőrizni, de gyarapítják a településeinket, az országot is. Az Építőipari Piacterben található infrastrukturális beruházások 20 százaléknál elindult a kivitelezés, mintegy 500 milliárd forint értékben, amelyből 120 milliárd már kifizetésre is került.

❖ **Hogyan változtak az uniós támogatásokhoz, a forráshoz jutás feltételei? 2009-ben milyen feltételeknek kell megfelelnie egy vállalkozásnak vagy önkormányzatnak, hogy forráshoz juthasson?**

Tavaly még a feltételek között szerepelt az árbevétel-növekedés, sőt ha ez nem következett be, vissza kell fizetni a támogatást. Jelen körülmények között könnyítettük és minden egyes gazdasági pályázat esetében visszamenőleg módosítottuk, töröltük a megállapodásból ezt a

kitételt. Vagyis árbevétel-csökkenés mellett is jogosultak a cégek a támogatásra, ha nem bocsátanak el dolgozókat. A válságkezelés óta jelentősen nőtt a normatív pályázatok száma. A technológiafejlesztéshez például 6 hét alatt forráshoz lehet jutni. Megnöveltük az előleg mértékét, amivel lényegében megszűnt az előfinanszírozás. Nincs szükség bankhitelre.

❖ **Mindez fokozza a pályázati kedvet?**

A technológiafejlesztésnél egyértelműen nőtt a pályázók aránya: a korábbi igények többszöröse érkezett be. Emiatt módosítani kellett a kiírásokat és plusz forrásokat kellett bevonni. A Pest megyei útépitésre elkülönített összegből csoportosítottuk át forrásokat azért, hogy a vállalkozókat ki tudjuk fizetni. Év végéig akartuk nyitva tartani, ám május 18-án le kellett zárni a pályázatot, mert a vártnál sokkal több érkezett be. A technológiafejlesztések a festőműhely gépcseréjétől kezdve a bolti hűtőpultcseréig széles skálán mozognak. A válság okozta kihívásokra reagálva sok vállalkozó előremenekül, fejleszt, él a lehetőséggel, hogyha nem bocsát el dolgozót, mert akkor kap támogatást.

❖ **Miben vannak még tartalékok?**

Nem vagyunk jók a mikrofinanszírozásban rejlő lehetőségek kihasználásában.

A Széchenyi kártyához hasonlóan a vállalkozások túlélését segítő forgóeszközhitelezésre van lehetőség, de kevés vállalkozó veszi igénybe. Az eddigi 10 milliós forintos hitelkeretet most emeljük meg: tíz évre a jegybanki alapkamat alatt juthatnak hitelhez a vállalkozások 90 százalékos állami kezességvállalás mellett. A pénzhez továbbra is bankokon keresztül lehet hozzájutni az állam által létrehozott Garantika Zrt. kezességvállalásával. Vagyis a jövőben nem kell senkinek sem kockáztatnia a családi házáért. Az egész mikrofinanszírozásra mintegy 900 milliárd forint áll rendelkezésre. Azonban két reprezentatív kutatásból is kitűnik, hogy a kis- és középvállalkozók tradicionálisan hiteellenesek. De mégis panaszkodnak, hogy nincs forrásuk. Nem akarnak felvenni hitelt, egy részük összeszorított foggal dolgozik és 3 év múlva vásárolja meg a szükséges gépet. Pedig most számukra is elérhetővé válik az olcsó hitel lehetősége.

Egy másik kutatásból az derül ki, hogy a kisvállalkozó nem akar tanulni, a dolgozóit sem akarja továbbképezni. Nem keres távolabbi piacokat, nincs szüksége tanácsadásra sem, sokuk még az internetre sem hajlandó áldozni. Vagyis egy kultúraváltásra van szükségük a vállalkozóknak. Nem lehet fejlődni változás nélkül, és az sem megy, hogy az államtól és a bankoktól várják a megoldást. Nem a gázártámogatástól lesz alacsonyabb a gázszámla, hanem a nyílászárók cseréjétől, vagy a ház hőszigetelésétől, stb. Olyan szemléletmódra kell megtanítani őket, amiből kiderül, hogy az együttműködésben van a perspektíva, ezért is támogatjuk a vállalkozói klaszterek megalakulását. A világ legeredményesebb cégei így működnek.

❖ **Ellenőrzik-e, és ha igen, milyen időközönként, hogy a pénzt arra használták fel, amire kérték? Az ellenőrzés automatikus, vagy akár bejelentés alapján is történik? A névtelen bejelentéseket is kivizsgálják?**

Természetesen ellenőrünk, méghozzá folyamatosan. Az Állami Számvevőszék, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KE-

HI) és az Európai Bizottság felügyelete alatt rendszeres az operatív programok felülvizsgálata. Emellett persze minden bejelentést kivizsgálunk. Április végéig 425 regisztrált bejelentés érkezett, amiből 173 már első ránézésre, 34 pedig a tételes kivizsgálást követően megalapozatlannak bizonyult, 65 kivizsgálás során nem rosszhiszeműséget, hanem formai, vagy egyéb, nem szándékos hibákat találtunk. Ezekben az esetekben inkább segítünk a vállalkozásnak, hogy meg tudja valósítani projektjét, ha ez mégsem sikerül, akkor pedig vissza kell fizetnie a támogatást. 46 esetben még tart a kivizsgálás.

Összesen csupán négy esetben találtak a munkatársak kirívó szabálytalanságot. Ezek közül az egyik a kiskunhalasi Tuning diszkót üzemeltető vállalkozás esete, amikor a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség azért követelte vissza beadott pályázatukból származó 25 millió forintot, mert bár a cég számlával igazolt, tételes elszámolást nyújtott be az NFÜ-nek, az abban feltüntetettnél jóval gyengébb minőségű és alacsonyabb árú eszközöket szerzett be.

A bejelentések 5–10 százalékáról derült ki a vizsgálat során, hogy valamilyen módon volt alapja a bejelentésnek. Az államnak azért nincs nagy kockázata, mert a vállalkozásoknak komoly garanciát kell biztosítaniuk a támogatási szerződésekhez. A kormánynak egy célja van, hogy minél több életképes vállalkozás jöjjön létre, és azokat fogjuk támogatni, hiszen ezek a cégek munkahelyeket teremtenek. Ráadásul, ha összefognak, nemcsak erősebbek, hanem versenyképesebbek is lesznek. Ami egyet jelent, hogy fejleszteni, beruházni fognak és az országban munkahelyeket teremtenek. A napokban jártam Csepelen a Szabadkikötőben, ahol például 64 cég működik és ezek a cégek együttesen 4 milliárdos fejlesztésbe vágta bele. Vannak olyan cégek, amelyek 64 milliós támogatásból 280 millió forint fejlesztést valósítottak meg. Az uniós pénzek felhasználásával Magyarország sokat változott. Kérdés azonban, hogy ezt miként lehet bemutatni.

Sebők Andrea